

[Lange.]

Provincsbyernes Haandværk, Handel og Industri gennem Tiderne har haft gennem Landstinget, vil den efter den nye Ordning blive praktisk talt helt udelukket.

Nu kunde man maaske sige, at hele det Perspektiv, jeg har oprullet, maa være meget tillokkende for den høje Regerings store Parti, der skal høste Fordelene af den nye Ordning. Jeg kunde dog tænke mig, at man ogsaa fra Regeringens Side kan se Manglerne. Et og andet i Manifestet fra den afholdte socialdemokratiske Kongres kunde tyde paa, at man var klar over Faren ved Ensidighed. Selv om man paa de fleste Punkter viste Offentligheden et Dobbeltansigt, kunde det vel ikke skjules, at 10 Aars uafbrudt socialdemokratisk-radikalt Styre har lært Regeringen, at de private Erhvervsvirksomheders Trivsel ikke alene er af Værdi, men en absolut Nødvendighed, hvis det danske Samfund skal komme igennem de mange Vanskeligheder, Tiden byder paa. Dette burde ogsaa faa Regeringen til at forstaa, at en Forfatningsrevision i dette Øjeblik ikke skulde have som eneste Formaal at konsolidere Flerpartallet i Forvejen meget afgørende Magt, men ogsaa skulde give de for Samfundet betydende Mindretal en i Forhold til deres Betydning rimelig Indflydelse.

Men ogsaa gennem den foreslaaede helt nye Behandlingsmaade af Lovforslagene kan en Regering stille Rigstinget fuldkommen i Skygge, gøre denne Afdeling af Rigsdagen betydningsløs i den offentlige Bevidsthed, blot ved at forelægge alle betydelige Forslag — nogle Forslag forelægges jo i den samlede Rigsdag, men blandt de mange andre Forslag er der jo ogsaa nogle, som man vil kunne kalde betydelige —, alle Forslag, som har Interesse for en større Offentlighed, først i Folketinget. Det gør man jo allerede under den gældende Grundlov i stor Udstrækning. Men i Fremtiden vil det blive saaledes, at Forslag i det andet Ting kun maa underkastes to Behandlinger — og jeg synes nu egentlig ikke, det er med Rette, man taler om to Behandlinger, da det udtrykkeligt er bestemt i Forslaget, at der ved den første ingen Forhandling maa finde Sted, det skal kun afgøres, om Forslaget skal behandles i et Udvalg —, og det vil altsaa sige, at man kan indrette det saaledes, at om alle vigtige Forslag vil Rigstingets Medlemmer først faa Lejlighed til at udtale sig ved sidste Behandling, efter Udvalgsbehandlingen, altsaa naar Sagen er afgjort.

Jeg skal derefter gøre nogle Bemærkninger om Valgretsalders Nedsættelse, som jeg mener er upaakrævet. Jeg tror, at efter vore Forhold vil en Valgretsalder paa 25 Aar være naturlig. Det er netop det Alderstrin, hvor de fleste stifter Familie, sætter Foden under eget Bord og derved føler et større Ansvar og en forøget Interesse for Samfundsforholdenes rolige Udvikling. Ganske vist var Landstingets Afskaffelse og 21 Aars Valgretsalders i mange Aar de store Valgløfter, men jeg gaar ud fra, at Ønsket om 21 Aars Valgretsalders ikke mere er saa brændende hos Socialdemokraterne. Havde det været det, vilde man ganske sikkert have gennemført Nedsættelse af Aldersgrænsen ved de kommunale Valg i Begyndelsen af 1937, hvad man jo havde fuld Magt til. Naar man indskrænkede sig til at indføre den Bestemmelse, at Valgretsalders skulde være den samme som ved Rigsdagsvalg, var det sikkert for at holde alle Muligheder aabne, ogsaa den, at der ingen Nedsættelse fandt Sted. Nu er jeg ganske vist klar over, at Valgretsalders Nedsættelse foruden at betyde forøget Magt for Socialdemokratiet i Rigsdagen — det er nu engang lettere at være rigtig Socialdemokrat, naar man er ung, end naar man bliver ældre og føler større Ansvar, det tror jeg ogsaa, at adskillige af de tilstedeværende socialdemokratiske Medlemmer vil have bragt i Erfaring — vil betyde, at en Række Kommuner og Amdtsraad vil blive erobret af Regeringspartierne, og man skulde derfor synes, at det ogsaa for dem vilde være en stor Gevinst, men Gevinsten skal sikkert købes med en Invasion af Kommuniste og Nazister, ikke mindst i de socialdemokratiske styrede Kommuner, og det tror jeg hverken Regeringspartierne eller vi andre er interesserede i.

Tidspunktet for Nedsættelsen af Valgretsalders er derfor efter min Mening højest uheldigt, ikke mindst fordi der er saa megen Opløsning, saa megen Uro, saa mange nye Bevægelser, som netop øver Indvirkning paa Ungdommen og meget let kan faa en Indflydelse paa ikke alene Rigsdagens Sammensætning, men ogsaa paa de kommunale Raads Sammensætning.

Vender jeg mig derefter til det nye i Forslaget, det nye i Danmark — det er jo ellers ikke nyt —, Bestemmelserne om Folkeafstemning, saa ser man, at det Maal, man satte sig ved den konservative Henvendelse af 20. Januar 1938, heller ikke her er naaet. Man udtalte, at Folkeafstemning skulde kunne iværksættes, naar Krav fremsattes